

๙

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านໄร่ส่วนลา
ตำบลบ้านเชียง อําเภอหันค่า จังหวัดชัยนาท
ประชาติ ฤทธิเดช

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานนี้คือ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของพื้นที่ ลักษณะทางกายภาพ-ชีวภาพของป่าชุมชนบ้านໄร่ส่วนลา ศึกษาสภาพเศรษฐกิจ-สังคมของชุมชน การมีส่วนร่วม กระบวนการจัดการป่าชุมชน ได้เก็บข้อมูลปัจจุบันและทุติยภูมิ นำมาพิรนณาวิเคราะห์ และวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการหาค่าไคส์แคร์ เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน จากการศึกษาได้พบว่า พื้นที่ศึกษานี้เป็นป่าบนภูเขาเตี้ยๆ อยู่ใกล้หมู่บ้าน มีสภาพป่าจำแนกได้เป็น 2 ชนิด คือ ป่าเบญจพรรณและป่าเดriegรัง รายภูริในชุมชนและประสบภัยด้วยขาดขาดด้วยภูเขารุนแรงแห่งนี้ เพื่อต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนให้ดีขึ้น และเห็นความสำคัญของป่าไม้

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนพบว่า รายภูริในชุมชนส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาอยู่ ในตำบลบ้านเชียง มีการศึกษาค่อนข้างต่ำ (\leq ป.๖) ประกอบอาชีพรับจ้าง และเกษตรกรรม มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 14 ไร่/ครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ย 26,438 บาท/ปี รายจ่ายเฉลี่ย 24,120 บาท/ปี

รายภูริส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในขั้นตอนการใช้ประโยชน์มากที่สุด มีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจและการประเมินผลน้อยที่สุด และจากการวิเคราะห์ค่าสถิติไคส์แคร์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน (Y) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (X_1) การรวมกลุ่มพัฒนาท้องถิ่น (X_2) และการพบปะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (X_3) ดังนั้น ในการส่งเสริมสนับสนุนให้รายภูริเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะเข้าไปพบปะรายภูริอย่างสม่ำเสมอ และจัดทำกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาป่าชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้รายภูริเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากยิ่งขึ้น

สำหรับแนวทางการจัดการป่าชุมชนต่อไปในอนาคต รายภูริในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการกำหนดกฎระเบียบของชุมชนเป็นลายลักษณ์อักษร ต้องการปลูกต้นไม้เสริมในบริเวณป่าเสื่อมโกรน จัดทำป้ายประกาศติดบริเวณรอบ ๆ ป่าชุมชน เพื่อกำหนดขอบเขตป่าชุมชน ป้องกันไฟป่าโดยจัดทำแนวกันไฟ รวมทั้งจัดทำและปรับปรุงเรือนเพาะชำก้าวไม้ของชุมชนให้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันรายภูริต้องการปัจจัยสนับสนุนบางอย่างคือ ขอให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้โดยการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการป่าชุมชน และการจัดทำแผนงานพัฒนาป่าชุมชน นำศึกษาดูงานด้านป่าชุมชน สนับสนุนกล้าไม้และวัสดุในการเพาะชำกล้าไม้ ให้การรับรองสิทธิป่าชุมชนแก่ประชาชน และเครื่องหมายป้ายหรือสัญลักษณ์ออกแนวเขตป่าชุมชน

คำหลัก : การมีส่วนร่วม ป่าชุมชน ชุมชนบ้านໄร่ส่วนลา